

MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER PLANLARI: MALATYA MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Derya Özgüler
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
derya.ozguler@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet Bilal Er
Harran Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
bilal.er@harran.edu.tr

Öğr. Gör. Alper Tunga Özgüler
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
alpertunga.ozguler@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Murat Ulaş
İnönü Üniversitesi
Arapgir Meslek Yüksekokulu
murat.ulas@inonu.edu.tr

Özet

Son yıllarda meslek yüksekokullarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programından mezun olan öğrenci sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Bunu rağmen iş dünyasında bu sektörde nitelikli meslek elemanı ihtiyacının olduğu da görülmektedir. Nitelikli bir personelin kişisel kariyer planlaması, eğitim yılları ile başlamaktadır.

Yapılan bu çalışmada, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında bulunan öğrencilerin muhasebe mesleğinden beklentileri ve kariyer planları araştırılmıştır. Çalışmada örnek seçilen İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokul Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında bulunan öğrencilerine mezuniyet sonrası kariyer planlama konusundaki bilinç düzeyleri üzerine bir anket çalışması yapılmıştır. Ankete Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programında 160 öğrenci katılmıştır. Yapılan araştırmanın amacı, yöntemi ve hipotezleri ortaya konularak sonuca ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulu, öğrenci, kariyer.

CAREER PLANS FOR ACCOUNTING AND TAX APPLICATION PROGRAM STUDENTS: MALATYA VOCATIONAL SCHOOL SAMPLE

Abstract

In recent years, it is observed that the number of students graduated from vocational colleges in Accounting and Tax Applications program is increasing. Despite this, it is also seen that in the business world there is a need for qualified professional staff in this sector. Personal career planning of a qualified staff begins with years of training.

In this study, expectations and career plans of the students who are in the program of Accounting and Tax Applications were searched. A questionnaire study on the level of consciousness about career planning after graduation has been done to the students who are in İnönü University Malatya

Vocational School Accounting and Tax Applications program selected in the study. 160 students have participated in questionnaire. The purpose, methodology and hypothesis of the research carried out have been revealed and the result has been achieved.

Keywords: Vocational school, student, career.

GİRİŞ

Meslek elemanları meslek yüksekokullarında teknik ve mesleki eğitim alarak iş hayatına başlayan ve bu alanda ülkemizin bilgi ve teknoloji çağını yakalaması için belirli ölçeklerle tasarım ve proje yapan ve bunun uygulamasında en büyük sorumluluğu alan meslek gruplarıdır.

Meslek yüksekokullarının amacı yeterli bilgi ve beceriye sahip, endüstri, sanayi ve hizmet sektörlerinin rekabet gücünü arttıracak ara kademe insan gücünü yetiştirmektir. Ülkemizde de ön lisans muhasebe ve vergi uygulamaları programından mezun öğrenciler sayıca artmakta bununla birlikte iş yerlerinin ve finans sektörünün de gelişimiyle kalifiye eleman ihtiyacı da artmaktadır. Fakat sektörün isteği iyi yetişmiş meslek elemanıdır.

Ülke olarak kalitenin sürekliliği önemli bir parametredir. Süreklilik elde edebilmek, yüksek kalitede insan gücüne sahip olmakla mümkündür. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına, bu elemanların yetiştirilmesi açısından büyük bir sorumluluk düşmektedir. Özellikle sanayinin istediği özelliklerdeki kalifiye eleman, ancak uygulamalı eğitim ile yetiştirilebilecektir (Özgüler, Özgüler, Karataş ve Ulaş 2016).

Eğitimde beceri düzeylerinin yükseltilmesi, bireyin kendini yetiştirmesi ve bireysel yeteneklerini sonuna kadar kullanması ön plana çıkmaktadır. Hızla çoğalan bilgi karşısında, bilgiyi nereden ve nasıl sağlayacağını bilen, seçici davranan, sorgulayan, araştıran, öğrenmeyi öğrenen bireylere gereksinim duyulmaktadır.

Ülke olarak kalitenin sürekliliği önemli bir parametredir. Süreklilik elde edebilmek, yüksek kalitede insan gücüne sahip olmakla mümkündür. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına, bu elemanların yetiştirilmesi açısından büyük bir sorumluluk düşmektedir. Özellikle sanayinin istediği özelliklerdeki kalifiye eleman, ancak uygulamalı eğitim ile yetiştirilebilecektir (Özgüler, Özgüler, Karataş ve Ulaş 2016). Birçok sektörün teknik ve kalifiye eleman ihtiyacını karşılayan eğitim kurumlarımızdan birisi de meslek yüksekokullarıdır. Bu sebeple hem teorik hem de uygulamalı eğitim ve öğretim gerçekleştiren meslek yüksekokullarına büyük sorumluluklar yüklenmektedir. Meslek yüksekokulları, bünyesinde hemen her sektörle ilgili bir bölümü barındırmaktadır. Bunlardan bir tanesi de muhasebe ve vergi uygulamaları programıdır.

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programının temel amacı, muhasebe ve vergi konusunda hizmet veren muhasebe ve müşavirlik bürolarının, kamu veya özel sektör kuruluşlarının muhasebe ve finans bölümlerinin ihtiyacını karşılayacak muhasebe meslek elemanı yetiştirmektir.

Burada yetişen meslek elemanları, hızla gelişen teknolojiye ayak uydurarak mesleki donanım kazanan, alanındaki sorunlara hızlı çözüm üretebilen, doğru kararlar verebilen, sorumluluk almaktan çekinmeyen, kısıcası girişimcilik ruhuna sahip olan bireyler olarak iş sektöründe yerlerinin almaktadırlar.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, meslek yüksekokulunda eğitim gören öğrencilerin muhasebe ve finans sektöründeki kariyer planlamasına bakış açılarını tespit etmektir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, müdahale edilmeksizin kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümünde öğrenim gören Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem, 160 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin muhasebe ve finans sektöründeki kariyer planlamasına bakış açılarını tespit amacıyla, 160 öğrencinin katıldığı, toplam 13 sorudan oluşan anket çalışması yapılmıştır ve verilen cevapların istatistiksel analizleri yapılmıştır.

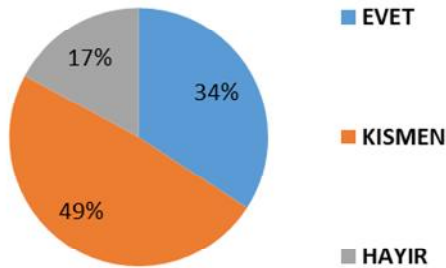
Verilerin Çözülmesi

Her soru için alınan sonuçlar tablolar halinde verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüşüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtılabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Malatya Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerine yapılan anket sonucunda öğrencilerin muhasebe ve finans sektöründeki kariyer planlamasına bakış açıları anket sonucunda ortaya çıkmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Analiz esnasında öncelikle elde edilen anketlerde yer alan değişkenler kodlanmış ve bir veri tabanı oluşturulmuştur. Oluşturulan bu veri tabanı ile anket formunda yer alan soruların frekans dağılımları, yüzdeleri ve standart sapmaları hesaplanmıştır.

BULGULAR

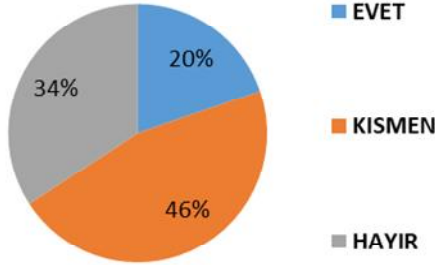
Araştırmaya katılan 160 öğrencinin % bayan % Erkek olduğu belirlendi. Burada İnönü Üniversitesi Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin kariyer planlarını belirlemek amacıyla uygulanan anket sonuçlarına yer verilmiştir.

1. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmak ilginizi çekiyor mu?

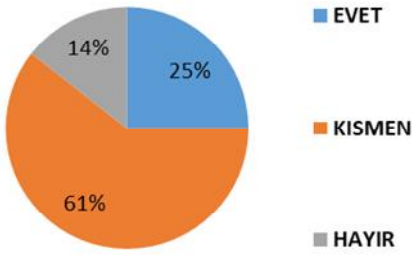
Kismen diyenlerin oranı fazla olsa da, muhasebe ve finans sektöründe çalışmak öğrencilerin büyük bir kısmı büyük bir kısmının ilgisini çekmektedir.

2. Mezun olduktan sonra rahatlıkla iş bulabileceğinize inanıyor musunuz?

Öğrenciler mezun olduktan sonra kısmen iş bulacaklarına inanmaklar. %34'lük bir kısım ise iş bulmada sıkıntı çekebileceklerini düşünmektedirler.

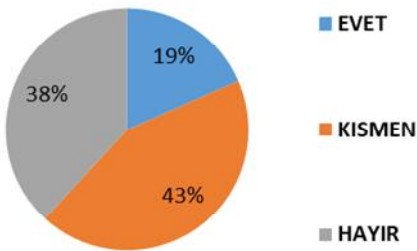
3. Muhasebe ve finans sektöründe çalışarak iyi para kazanabilirim diyor musunuz?

Öğrencilerin büyük bir kısmı sektörlerinde çalışarak kısmen de olsa iyi para kazanabileceklerini düşünmektedirler.

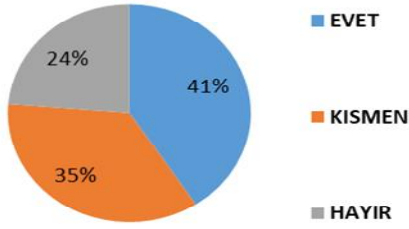
Para miktarının artmasını sağlamada büyük önem arz eden yolların, mesleki anlamda alınan eğitimin yeterliliğinden, kendini geliştirmekten ve alanda aranan meslek elemanı olmaktan geçtiği görülmüştür.

4. İş yerindeki çalışma ortamından ziyade aldığım maaş benim için daha önemlidir diyor musunuz?

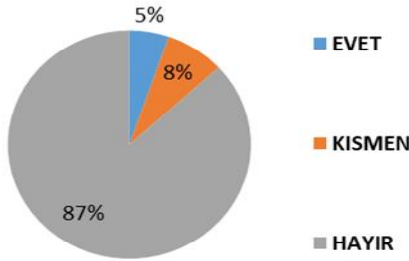
Ankete katılanların aldıkları maaştan ziyade çalışma ortamlarının iyi olması gerektiğine daha fazla önem verdikleri görülmüştür.

5. Muhasebe ve finans sektöründe kariyer yapma imkânına sahip olacağınıza inanıyor musunuz?

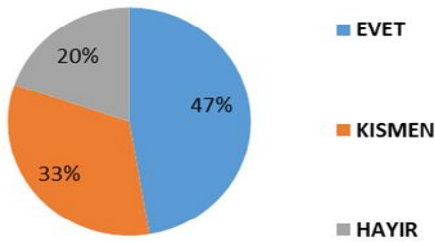
Öğrencilerin büyük bir kısmı kendi alanlarında kariyer yapma imkanı bulabileceklerine inanmaktadırlar. %24'lük bir kısım ise, mevcut piyasa şartlarında iş bulabilme hususunda dahi sıkıntı yaşarken kariyer yapabilme umutlarının hiç olmadığı görülmüştür.

6. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmak aile yaşantınızı olumsuz yönde etkiler mi?

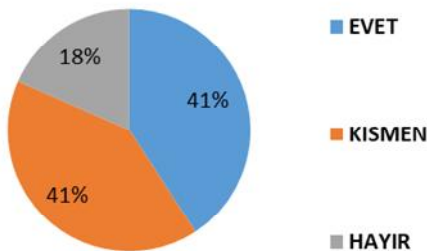
Yaşam tarzlarına uygun olarak tercih edecekleri iş kolları dolayısıyla aile yaşantılarının olumsuz yönde etkilenmeyeceğini düşünmektedirler.

7. Muhasebe ve finans sektöründe kariyer yapmak diğer sektörlerde kariyer yapmaktan daha zor diyormusunuz?

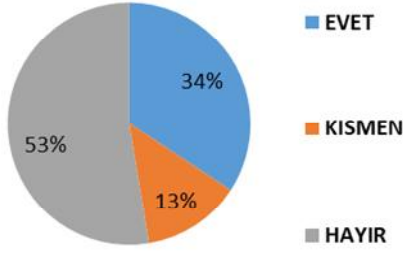
Öğrencilerin büyük bir kısmı muhasebe ve finans sektöründe kariyer yapmanın diğer sektörlerden daha zor olduğunu düşünmektedirler.

8. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmanız toplumda itibarınızı artırır mı?

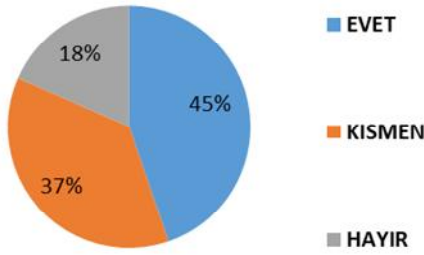
Muhasebe ve finans sektöründe çalışmanın toplumda itibarı artıracaklarını düşünmektedirler.

9. Muhasebe ve finans sektöründe işe alımda cinsiyet ayrımı olduğunu düşünüyor musunuz?

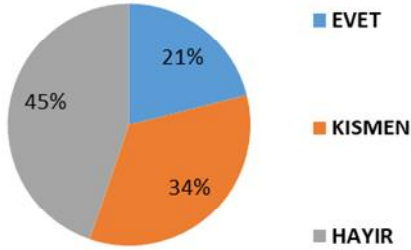
Öğrencilerin çoğunluğu cinsiyet ayrımı yapılmaksızın işe alındıklarını düşünmektedirler. Fakat %34'lük kısmının ise işe alımlarda cinsiyet ayrımı yapıldığı inancına hakim oldukları görülmüştür.

10. Mesleğiniz için hayat boyu çalışabileceğim bir meslektir diyor musunuz?

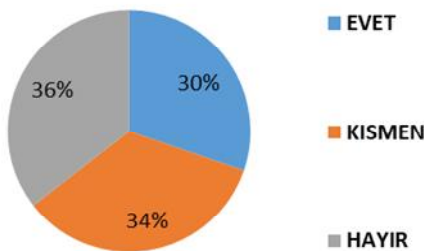
Öğrencilerin mesleklerini sevdiğini ve hayat boyu bu meslekte ilerlemek istedikleri görülmüştür.

11. Mesleki yenilikleri takip ediyor musunuz?

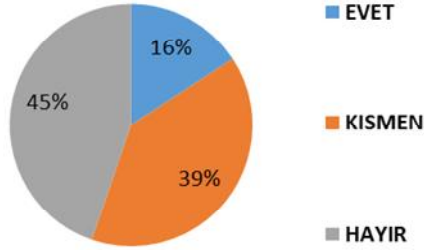
Öğrencilerin mesleki yenileri pek takip etmedikleri görülmüştür.

12. Bu mesleği seçmiş olmaktan memnun musunuz?

Seçmiş oldukları meslekten memnun olan ve olmayanların oranlarının bir birine yakın olduğu görülmüştür.

13. Bu bölümü tercih etmeden önce sektördeki kariyer imkânları hakkında bilgi sahibi miydiniz?

Öğrencilerin bu bölümü tercih etmeden önce sektördeki kariyer imkânları hakkında bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Likert tipi bir tutum ölçeğindeki güvenilirlik düzeyini saptamak için tutarlığın bir ölçütü olan, Cronbach tarafından geliştirilen "Cronbach Alpha" katsayısının (Güvenirlik Analizi) kullanılması uygun bulunmaktadır (Tavşancıl, 2002). Bu nedenle, kullanılan ölçeğin güvenilirliği, Cronbach Alpha katsayısı (Güvenirlik Analizi) hesaplanarak belirlenmiştir. Alfa katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme kriteri ise şu şekildedir (Özdamar, 1999; Akgül ve Çevik, 2005).

0.00 < α ≤ 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 < α ≤ 0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

0.60 < α ≤ 0.80 ise ölçek oldukça güvenilirdir.

0.80 < α ≤ 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Cronbach Alfa katsayısı (Güvenirlik analizi) sonucunda alfa katsayısı 0.685 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Ölçek Maddelerinin Ağırlıklı Ortalamaları, Standart Sapması

	n	\bar{X}	SS
1. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmak ilginizi çekiyor mu?	160	1,8289	,70025
2. Mezun olduktan sonra rahatlıkla iş bulabileceğinize inanıyor musunuz?	160	2,1447	,72487
3. Muhasebe ve finans sektöründe çalışarak iyi para kazanabilirim diyor musunuz?	160	1,8947	,62352
4. İş yerindeki çalışma ortamından ziyade aldığım maaş benim için daha önemlidir diyor musunuz?	160	2,1974	,73066
5. Muhasebe ve finans sektöründe kariyer yapma imkânına sahip olacağınıza inanıyor musunuz?	160	1,8289	,78974
6. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmak aile yaşantınızı olumsuz yönde etkiler mi?	160	2,8158	,50887
7. Muhasebe ve finans sektöründe kariyer yapmak diğer sektörlerde kariyer yapmaktan daha zor diyor musunuz?	160	1,7237	,77629
8. Muhasebe ve finans sektöründe çalışmanız toplumda itibarınızı artırır mı?	160	1,7763	,74115
9. Muhasebe ve finans sektöründe işe alımda cinsiyet ayrımı olduğunu düşünüyor musunuz?	160	2,1842	,91957
10. Mesleğiniz için hayat boyu çalışabileceğim bir meslektir diyor musunuz?	160	1,7368	,75487
11. Mesleki yenilikleri takip ediyor musunuz?	160	2,2368	,78091
12. Bu mesleği seçmiş olmaktan memnun musunuz?	160	2,0526	,81478
13. Bu bölümü tercih etmeden önce sektördeki kariyer imkânları hakkında bilgi sahibi miydiniz?	160	2,2895	,72693

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe ve finans sektöründe çalışmak ilgilerini çekmektedir. Bu da gösteriyor ki öğrenciler öğrenim gördükleri bölümü isteyerek okumaktadırlar. Ancak öğrencilerin bu bölümü tercih etmeden önce, sektördeki kariyer imkânları hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Fakat bu durum öğrencileri korkutmamakta hatta büyük bir kısmı iş bulmada sıkıntı çekmeyeceklerini düşünmektedirler. Mesleklerini sevdikleri görülmekte ve hayat boyu bu meslekte ilerlemeyi istemektedirler. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı mezunu çok olmasına rağmen iş imkanlarının da fazla olması dikkat çekmektedir. Rahatlıkla iş bulabilmenin yolu ise kendilerini sektörün istediği kalifiye meslek elemanı olarak yetiştirmekten geçmektedir. Kısmen de olsa öğrencilerin büyük bir kısmı sektörden iyi para kazanabileceklerini düşünmektedirler. Çoğunluk, kariyer yapma konusunda diğer sektörler nazaran daha fazla zorlanacaklarına inanmaktadırlar. Fakat bilinmelidir ki başarıya ulaşmanın yolu, işe verilen emek ve kendini alanında geliştirmekten geçmektedir. Bütün koşullar sağlandıktan sonra iş yerinde istenen konuma gelinerek iyi para kazanılabilecek bir sektördür. Yalnız, öğrencilerin iyi para kazanmanın öncesinde, iyi çalışma ortamına sahip olmayı daha fazla tercih ettikleri de görülmektedir. Birçok sektörde olduğu gibi muhasebe ve finans sektöründe ki çalışma saatlerinin yoğunudur. Ankete katılanlar bu yoğunluğu aile yaşantılarını olumsuz yönde etkilemeyeceğini düşünmektedirler. Alanında ilerlemek için mesleki yenilikleri takip etmek şarttır. Bu yenilikler teknolojik olabileceği gibi yasal değişikliklerde olabilmektedir. Ancak ankete katılan öğrencilerin eğitim öğretim hayatlarında geleceğe yönelik birikimler yapma konusunda bilince sahip olmadıkları ve değişiklikleri pek takip etmedikleri görülmektedir.

Not: Bu çalışma 10- 12 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen 9’uncu Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresi’nde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Akgül, A. ve Çevik, O. (2005). *İstatiksel Analiz Teknikleri: SPSS’te İşletme Yönetimi Uygulamaları*, Ankara: Emek Ofset.

Koca, T., Özgüler A.T., ve Aksungur, S. (2015, Aralık). İnönü Üniversitesi Arapgir Meslek Yüksekokulu teknik programlar öğrencilerinin mesleki uygulama dersleri ile ilgili görüşleri ve analizi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 5, 23-30. 04.04.2017 tarihinde http://www.ejovoc.org/makaleler/december_2015_umyos/pdf/ejovoc_december_2015_umyos.pdf adresinden alınmıştır.

Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Özgüler, D., Özgüler, D., Karataş, K.U. & Ulaş, M., (2017, Haziran). Muhasebe ve finans sektörünün meslek yüksekokulu öğrencilerinden beklentileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Özel sayı 1, 175-186. 01.11.2017 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/16.derya_ozguler.pdf adresinden alınmıştır.

Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.